

מדריך כיס

ביטוח חיים - כל מה שרציתם לדעת ולא העזתם לשאול

בימים אלו של מלחמה, אנו נתקלים בשאלות רבות בנוגע לזכויות בפוליסות ביטוח חיים של נפגעי פעולות איבה וטרור, ובכלל.

האם פוליסות ביטוחי חיים בתוקף? האם סכום הביטוח פטור ממס? האם ניתן לקבוע מי יקבל את הביטוח? האם ניתן לרכוש ביטוח חיים בכל גיל? האם הפסקת עישון עשויה להוזיל לי את עלות הביטוח ושאלות רבות נוספות.

על מנת לספק מענה מקיף ומדויק ככל הניתן לשאלות אלו, הכנו לנוחותכם את מדריך ביטוח החיים השלם, הכולל מענה מקיף לשאלות בנושא.

בברכה,

צוות Broker

ברוקר סוכנות לביטוח (2019) בע"מ

מה זה ביטוח חיים?

ביטוח חיים הוא פיצוי המשולם למבוטח במקרה של פטירה. המבוטח קובע את סכום הביטוח שאותו הוא מבקש לרכוש, ואת זהות המוטבים שיקבלו את הפיצוי במקרה של פטירה.

ביטוח החיים נועד להגן על התא המשפחתי, ועל קרובים אחרים שעלולים להיפגע כלכלית, במקרה שאחד מבני המשפחה נפטר.

האם חברת הביטוח משלמת את ביטוח החיים במקרה של פטירה בשעת

מלחמה?

כן, חברת הביטוח משלמת את ביטוח החיים גם במקרה של פטירה בשעת מלחמה, בין אם נסיבות הפטירה קשורה ישירות או בעקיפין למלחמה, ובין אם לאו.

באילו מקרים חברת הביטוח לא משלמת את ביטוח החיים?

החריג היחיד שבו חברת הביטוח לא תשלם את ביטוח החיים, היא במקרה של התאבדות בשנת הביטוח הראשונה לפוליסה, או בשנה הראשונה מיום חידוש הכיסוי הביטוחי, במקרה שהפוליסה בוטלה וחודשה.

האם ביטוח החיים משולם כסכום חד-פעמי או כקצבה חודשית?

ביטוח חיים המשולם מחברת ביטוח מתקבל כסכום חד-פעמי. עם זאת, יש אפשרות לרכוש ביטוח חיים הכולל מגננון תשלום כקצבה חודשית, ואף ניתן לשלב בין שני סוגי הכיסויים.

למי משולם ביטוח החיים במקרה של פטירה?

ביטוח החיים משולם למוטבים, כפי שנקבעו בפוליסה.

מי יכולים להיות המוטבים של ביטוח החיים?

המוטב יכול להיות כל אחד, כפי שקבע המבוטח.

איך אפשר לדעת מי המוטבים, ואם בכלל נקבעו מוטבים?

האפשרות הפשוטה ביותר היא לפנות לסוכן, חברת הביטוח או קופת הגמל הרלוונטית, ולברר מי המוטבים. אם רוצים לבדוק עצמאית, ניתן להיכנס לאזור האישי שלכם בחברת הביטוח, ולהוריד את הדוח השנתי האחרון, שנשלח ב-31 במרץ עבור השנה הקודמת. בחלק ד' של הדוח, מופיע חלק שנקרא "מוטבים". עם זאת, לא מפורטים שם שמות המוטבים, אלא רק אם נקבעו מוטבים, ומתי. אם לא נקבעו מוטבים, חשוב לקבוע, כי אחרת הכספים יועברו ליורשים, שאינם בהכרח מי שהמבוטח היה מבקש להעביר אליהם את הכסף. גם תאריך קביעת המוטבים חשוב - אם למשל נולד ילד מאז פתיחת הביטוח, צריך לעדכן את הנתונים כדי להוסיף אותו לרשימת המוטבים.

מה ההבדל בין מוטב רגיל לבין מוטב בלתי חוזר?

מוטב רגיל ניתן לקבוע או לשנות בכל עת, מבלי לקבל את הסכמתו. לעומת זאת, קביעת מוטב בלתי חוזר (שכיח בעיקר במשכנתאות) נועדה להבטיח את תשלום הפוליסה לאותו מוטב, בלי שהמבוטח יוכל לשנות את המוטבים, את סכומי הביטוח, או להפסיק את תשלום הפרמיה על דעתו בלבד, מבלי שקיבל את הסכמתו בכתב של המוטב הבלתי חוזר.

האם ניתן לעדכן את המוטבים בפוליסת הביטוח?

בוודאי, ניתן לעדכן מוטבים בכל עת, כאשר ההוראה האחרונה שהתקבלה בדבר מינוי המוטבים תקבע מי זכאי לתשלום סכום הביטוח במקרה של פטירה.

למי משולם ביטוח החיים אם לא קבעתי מוטבים?

אם לא נקבעו מוטבים, ביטוח החיים ישולם ליורשים של הנפטר. היורשים הם בן/בת הזוג, ילדים וצאצאיהם, הורים וצאצאיהם, או הורי הורים וצאצאיהם. במקרה שלא נקבעו מוטבים, החלוקה השכיחה בהתאם לחוק הירושה היא 50% מסכום הביטוח לבן/בת הזוג, ו-50% הנוותרים בחלוקה שווה בין הילדים.

אם נערכה צוואה, למי משולם ביטוח החיים?

אם הצוואה נערכה מאוחר לקביעת המוטבים בפוליסה (ככל שנקבעו), ונקבעו בה הוראות תשלום אחרות ביחס לפוליסת הביטוח, הצוואה תגבר על הוראת מינוי המוטבים, כך שחברת הביטוח תשלם את סכום הביטוח בהתאם למה שנקבע בצוואה.

האם קיים יתרון ברישום מוטבים?

בוודאי. אם לא נרשמו מוטבים, במקרה של פטירה חברת הביטוח תדרוש צו ירושה או צו קיום צוואה. תהליך הוצאת הצו עלול לארוך כמה חודשים, ולעכב את הגשת התביעה וקבלת הפיצוי מחברת הביטוח. לכן, מומלץ לעדכן מוטבים, ולוודא אחת לתקופה אם נדרש לבצע שינוי, למשל במקרה שנולדו ילדים. **כמו כן, חשוב לדעת שבמקרה שיוגשו התנגדויות לצו הירושה או לצו קיום הצוואה, התהליך עלול להסתיים לאחר שנים של דיונים בבית המשפט, ורק אז הזכאים יוכלו לקבל את סכום הביטוח.**

מי יהיה זכאי לקבל את הכסף, במקרה שהמוטב נפטר?

במקרה שמוטב נפטר, ולא נקבע מראש מוטב חלופי, יורשי המוטב שנפטר הם אלו שיהיו זכאים לקבל את הכסף.

האם ניתן לעקל פוליסת ביטוח חיים לטובת נושים?

לא, פוליסת ביטוח חיים אינה ניתנת לעיקול לטובת נושים, כי הזכות לקבלת פיצוי קמה רק אחרי מות המבוטח, הפוליסה אינה מהווה חלק מנכסיו, ובהתאם לכך לא ניתנת לעיקול.

האם ניתן להעביר, לשעבר או להמחות (להעביר) זכויות של פוליסת

ביטוח חיים, או את התשלומים הנגזרים ממנה?

לא ניתן להעביר, לשעבד או להמחות זכויות של פוליסת ביטוח חיים.

האם ביטוח חיים חייב במס?

ביטוח חיים פטור ממס, בכל מקרה שבו המוטב הוא קרוב משפחה של המבוטח.

אם המוטב אינו קרוב משפחה, מה שיעור המס שישולם על סכום הביטוח?

אם המוטב שנקבע בפוליסה אינו נכלל בהגדרה של "קרוב", תשלום כספי הפוליסה חייב בתשלום המס השולי של המוטב.

מי נחשב ל"קרוב" הזכאי לקבלת כספי הביטוח בפטור ממס?

קרוב לצורך קבלת פטור ממס על כספי הביטוח הוא בן/בת זוג, אח, אחות, הורה, הורי הורה, צאצאי בן הזוג ובן זוגו של כל אחד מאלה, לרבות צאצא של אח/אחות או אח/אחות של הורה.

האם ניתן לבטל ביטוח חיים?

בהחלט. ניתן לבטל או להקטין את סכומי ביטוח החיים בכל עת, בהודעה בכתב. ביטול פוליסת ביטוח חיים ייכנס לתוקף החל מה-1 בחודש הקלנדרי העוקב למועד בקשת הביטול.

האם ניתן לרכוש ביטוח חיים בכל גיל?

ניתן לרכוש ביטוח חיים החל מגיל 18, וברוב המקרים עד גיל 60.

האם ביטוח החיים מסתיים מתישהו?

כן, ביטוח החיים לרוב מסתיים עד גיל 80. נתון זה משתנה בין חברות הביטוח, וניתן לבדוק את תום הכיסוי בדוח השנתי של חברת הביטוח.

האם יש זכאות לפיצוי כלשהו, אם המבוטח עדיין בחיים וביטוח החיים הסתיים?

לא, ביטוח חיים אינו כולל מרכיב חיסכון, כלומר אין זכאות לכל פיצוי אם תקופת ביטוח החיים הסתיימה, והמבוטח עודנו בחיים.

האם יש מגבלה לסכומי הביטוח שניתן לרכוש?

ביטוח חיים נועד להגן על הקרובים ולאפשר לבני המשפחה להמשיך ולכלכל את עצמם בעזרת הפיצוי, במקרה של פטירת המבוטח. לכן, אין מגבלה ככל שסכום הביטוח המבוקש הגיוני ותואם את הצורך הכלכלי של התא המשפחתי. עם זאת, בסכומי ביטוח גבוהים (לרוב מעל 4 מיליון ש"ח), חברת הביטוח עשויה לבחון את הצורך בסכומי הביטוח המיוחדים.

האם ניתן לרכוש ביטוח חיים בכמה חברות ביטוח, או שיש הגבלה על כפל ביטוח?

אין כל מניעה לרכוש ביטוח חיים בכמה חברות ביטוח במקביל. במקרה של פטירה, כל חברות הביטוח ישלמו את הפיצוי המגיע למבוטח, ללא קשר לסכומי ביטוח אחרים, וללא קיזוזים.

האם סכום ביטוח החיים צמוד למדד המחירים לצרכן?

כן, סכום ביטוח החיים שומר על ערכו הריאלי, וצמוד למדד המחירים לצרכן (חיובי או שלילי), בדיוק כפי שפרמיית הביטוח החודשית מתעדכנת בהתאם לשיעור שינוי מדד המחירים לצרכן.

האם חייל בשירות סדיר יכול לרכוש ביטוח חיים?

בהחלט, ניתן לרכוש ביטוח חיים החל מגיל 18, כולל חיילים בשירות סדיר.

האם חייל בשירות מילואים יכול לרכוש ביטוח חיים?

בהחלט, ניתן לרכוש ביטוח חיים גם בעת שירות מילואים.

מתי פוליסת ביטוח חיים נכנסת לתוקף?

אחרי מילוי הצעה לפוליסת ביטוח חיים, חברת הביטוח צריכה להודיע למבוטח כי התקבל לביטוח, ובאילו תנאים. לאחר קבלת ההודעה, ובכפוף לקבלת אמצעי התשלום (כרטיס אשראי או הוראת קבע) בחברת הביטוח, הפוליסה נכנסת לתוקף, החל ממועד תחילת הביטוח כפי שנקבע בהצעת הביטוח, בתנאי שהמבוטח בחיים במועד זה.

מה קורה במקרה שבו מבוטח רכש ביטוח חיים, העביר אמצעי תשלום, אך נפטר בטרם חברת הביטוח אישרה כי הפוליסה התקבלה?

חברת הביטוח תכבד את הצעת הביטוח, כאילו המבוטח לא נפטר, ותשלם את מלוא סכום הביטוח בהתאם לתנאים שבהם הייתה מקבלת מבוטח בעל אותם מאפיינים שעודנו בחיים.

האם המצב הרפואי משפיע על תנאי הביטוח?

בהחלט, כחלק מההצעה לרכישת פוליסת ביטוח, המבוטח נדרש לענות בצורה כנה ומלאה על שאלות רפואיות, לרבות ויתור על סודיות רפואית. בהתאם לכך, חברת הביטוח רשאית לקבל את המבוטח בתנאים רגילים, לבקש תוספת למחיר הפרמיה בגין מצבו הרפואי, או לדחות את ההצעה לביטוח.

האם עיסוק או תחביבים מסוכנים עשויים להשפיע על תנאי הביטוח?

בהחלט. במסגרת ההצעה לרכישת פוליסת ביטוח חיים, יש לפרט תחום עיסוק ותחביבים מסוכנים. אם העיסוק או התחביב מוגדרים כבעלי רמת סיכון גבוהה, חברת הביטוח עשויה לבקש תוספת תשלום, או לדחות את ההצעה לביטוח.

האם ביטוח משכנתא הוא גם ביטוח חיים?

כן. הבנקים בישראל מחייבים לערוך ביטוח חיים בגובה סכום ההלוואה במסגרת המשכנתא, כדי לוודא את פירעון המשכנתא במקרה של פטירת אחד הלווים החתומים על המשכנתא. כלומר, ביטוח משכנתא הוא למעשה ביטוח חיים על סכום המשכנתא, ובמקרה של פטירה, חברת הביטוח תשלם את יתרת המשכנתא לבנק.

אם סכום הביטוח גבוה מיתרת המשכנתא, האם הבנק יקבל את כל הסכום במקרה של פטירה?

לא, הבנק יקבל רק את הסכום הנדרש לכיסוי המשכנתא במלואה, לרבות קנס פירעון מוקדם. הפרש סכום הביטוח ישולם למוטבים (בנוסף לבנק), ככל שנקבעו בפוליסת הביטוח או ליורשים. למשל, אם יתרת המשכנתא עומדת על 1,000,000 ש"ח והפוליסה עומדת על 1,200,000 ש"ח, הפרש סכום הביטוח (200,000 ש"ח) ישולמו למוטבים (אם נקבעו) או ליורשים.

האם התשלום לביטוח החיים קבוע?

לא, התשלום משתנה מדי שנה בהתאם לגיל המבוטח. ככל שמתבגרים, הסיכוי לפטירה עולה, וגדל גם הסיכון למימוש הפוליסה מבחינת חברת הביטוח. לכן, התשלום מתייקר עם השנים. בעבר היו פוליסות ביטוחי חיים ששווקו עם תשלום קבוע לאורך כל חיי הפוליסה, אך פוליסות אלו כיום לא נמכרות יותר.

האם התשלום עבור ביטוח חיים מזכה בהטבת מס?

כן, אפשר לקבל החזר מס של עד 25% מהתשלום השנתי של ביטוח החיים, עד תקרת החזר של כ-1,400 ש"ח בשנה, בתנאי שבעל הפוליסה הוא תושב ישראל, ובכפוף להוראות פקודת מס הכנסה.

האם הטבת המס הזו ניתנת גם לשכירים וגם לעצמאים?

כן, הטבת המס בסך עד 25% מתשלום הביטוח השנתי ניתנת גם לשכירים וגם לעצמאים.

האם הטבת המס על ביטוח חיים קשורה בהטבות מס נוספות?

כן, יש תקרה משותפת להטבות מס על ביטוח חיים, ביטוח אובדן כושר עבודה, והפקדות עצמאיות לקופת גמל. שיעור ההטבה משתנה בהתאם לאופי ההפקדה: עד 35% עבור הפקדות לקופת גמל במעמד עצמאי, ועד 25% עבור ביטוח חיים או ביטוח אובדן כושר עבודה.

לכן, במקרה של הפקדות גם לקופת גמל וגם לביטוח חיים, רצוי למצות תחילה את הטבת המס על קופת גמל, כי שיעור הזיכוי גבוה יותר. עם זאת, מאחר שלא רבים מפקידים לקופת גמל במעמד עצמאי, לרוב ניתן וכדאי לנצל את מלוא תקרת ההחזר על ביטוח חיים, בשיעור של עד 1,400 ש"ח בשנה.

האם יש הטבת מס גם על ביטוח חיים למשכנתא?

בהחלט, ביטוח משכנתא הוא ביטוח חיים לכל דבר, ומזכה בהחזר מס של עד 25% מגובה הפוליסה השנתית.

האם ניתן להעביר את הטבת המס על ביטוח חיים לאדם אחר?

בהחלט, אפשר להעביר את הטבת המס לבן/בת הזוג, ואפילו לבן משפחה אחר, הורה או ילד בגיר.

איך לממש את הטבת המס על ביטוח חיים?

ניתן לממש את הטבת המס על ביטוח חיים באמצעות הגשת בקשה להחזר מס. את הבקשה ניתן להגיש באופן עצמאי לרשות המיסים בכתובת זו, או באמצעות יועץ מס, רואה חשבון, או חברה להחזרי מס.

איך בודקים מהו סכום ביטוח החיים העדכני?

ביטוח חיים יכול להיות במסגרת פוליסת ביטוח פרטית, או במסגרת פוליסת ביטוח מנהלים או פוליסת תגמולים לעצמאים. על מנת לבדוק מהם סכומי הביטוח העדכניים בפוליסה, ניתן לפנות לאתר הר הביטוח (ללא תשלום), או לאתר המסלקה הפנסיונית (עלות סמלית של 18 ש"ח).

האם מומלץ גם לרווקים ללא ילדים לרכוש ביטוח חיים?

כלכלית ועקרונית, אין סיבה. עם זאת, המצב הרפואי לרוב משתנה על השנים, לכן גם לרווקים כדאי לשקול לרכוש ביטוח חיים בתנאים רגילים, במקום לרכוש בעתיד ביטוח יקר יותר, בשל מצב רפואי או דחייה של חברת הביטוח.

האם עישון משפיע על מחיר הביטוח?

בהחלט. תעריף הביטוח למעשנים לרוב יקר בשיעור של כ-50% מהתעריף למבוטחים שאינם מעשנים.

האם הפסקת עישון עשויה להוזיל את תעריף הביטוח?

כן. מבוטחים שעשו פוליסת ביטוח חיים בתעריף של מעשנים, והפסיקו לעשן לתקופה של מעל שנתיים או שלוש (תלוי במדיניות של חברת הביטוח), יכולים להצהיר על כך ולהוזיל בשיעור של עד 50% את מחיר הפרמיה, לאחר התאמת התעריף ללא-מעשנים.

האם מבוטחים לא-מעשנים שהתחילו לעשן צריכים לעדכן את

חברת הביטוח?

לא, אין צורך לעדכן את חברת הביטוח על התחלת עישון.

האם בעלי פוליסה צריכים לעדכן את חברת הביטוח על הרעה במצב הבריאותי?

לא, אין צורך לעדכן את חברת הביטוח על הרעה במצב בריאותי.

האם צריך לעדכן את חברת הביטוח על תחילת עיסוק במקצוע מסוכן או תחביב מסוכן?

לא, אין צורך לעדכן את חברת הביטוח על שינוי עיסוק או תחביב חדש.

מה גובה ביטוח החיים המומלץ?

אין תשובה חד-משמעית לגבי גובה ביטוח החיים המומלץ. רצוי לבצע מיפוי של הצרכים עם איש מקצוע מתאים, הכולל את אובדן ההכנסות הצפוי לתא המשפחתי, הגנות קיימות נוספות לרבות חסכונות, גילאי בן/בת הזוג והילדים, הוצאות עתידיות שוטפות, הוצאות עתידיות חד-פעמיות צפויות, ולקבוע בהתאם לכך מהו סכום הביטוח הרצוי, נכון למועד התכנון.

האם כיסוי למקרה פטירה בקרן פנסיה כולל פטירה במקרה של אירוע טרור או מלחמה?

בקרנות הפנסיה החדשות, כן. קרן הפנסיה תשלם קצבת שאירים חודשית לאלמן/ה והילדים, בהתאם לתקנון הקרן.

לעומת זאת, מבוטחים באחת מקרנות הפנסיה הוותיקות (שאליהן ניתן היה להצטרף עד מרץ 1995) אינם מכוסים במקרה של פטירה עקב אירוע טרור או מלחמה, וקרן הפנסיה הוותיקה לא תשלם קצבת שאירים לאלמן/ה וילדים עד גיל 21, מאחר שעל פי תקנון הקרנות הוותיקות, אם קיים פיצוי מגורם ממשלתי (במקרה שקיים כזה), קרן הפנסיה לא תשלם פיצוי.

האם חברות הביטוח עלולות לייקר את תעריפי ביטוח החיים בעקבות המלחמה?

עוד מוקדם לקבוע, אך אין ספק שחברות הביטוח צפויות לשלם תגמולי ביטוח משמעותיים בגין ביטוחי חיים, בעקבות האירועים שאנו חווים, והאירועים שלצערנו עוד עלולים לקרות, ולהשפיע על התעריפים של ביטוח חיים. אך גם אם כך יקרה, זה ישפיע רק על פוליסות חדשות, ולא על פוליסות קיימות, וגם זאת בכפוף לאישור של רשות שוק ההון.

האם כספי החסכון הפנסיוני הם חלק מההגנות של התא המשפחתי במקרה של פטירה?

בהחלט. במקרה של פטירה, החיסכון הצבור בקרנות השתלמות, וכספי תגמולים מקופות גמל ופוליסות ביטוחי מנהלים, ישולמו כסכום פטור ממס למוטבים שנקבעו, או ליורשים (אם לא נקבעו מוטבים). חשוב להבחין בעניין זה בין כספי תגמולים הפטורים ממס במקרי פטירה, לבין כספי פיצויים ממעסיקים קודמים והמעסיק הנוכחי, שעלולים להיות חייבים במס בידי השאירים שזכאים להם על פי חוק פיצויים פיטורים, וכך גם בקרנות השתלמות, שבהן עלול להיות מרכיב החייב במס רווחי הון בידי המוטבים, ככל שההפקדות לקרן ההשתלמות עלו על התקרה המוכרת.

כיצד ניתן לבדוק עלויות של רכישת ביטוח חיים?

אפשר לבצע השוואת עלויות של ביטוח חיים באתר רשות ההון. חשוב לציין כי המחירים באתר הם המחירים המלאים, לפני הנחות והטבות שונות.

האם אפשר לרכוש ביטוח בשם בן/בת הזוג, הורים או ילדים בגירים?

אין אפשרות כזו. יש לקבל את הסכמת המבוטח, ורק הוא או היא יכולים לערוך את הסכם הביטוח. המבוטח הוא גם זה שנדרש לענות על השאלות בטופס ההצעה, ולחתום על הצהרת הבריאות.

כמה עולה ביטוח חיים?

להלן כמה דוגמאות לגילאים מייצגים עבור גבר/אישה, מעשנים/לא מעשנים

הנתונים מתוך מערכת SMS ועבור חברת הביטוח מגדל

מין	גיל	סכום הביטוח בשקלים	מעשן/ת	עלות חודשית בשקלים לפני הנחה
גבר	20	100,000	לא	6
גבר	20	100,000	כן	9
גבר	30	100,000	לא	6
גבר	30	100,000	כן	9
גבר	40	100,000	לא	7
גבר	40	100,000	כן	14
גבר	50	100,000	לא	20
גבר	50	100,000	כן	38
גבר	55	100,000	לא	33
גבר	55	100,000	כן	60
אישה	20	100,000	לא	3
אישה	20	100,000	כן	6
אישה	30	100,000	לא	3
אישה	30	100,000	כן	6
אישה	40	100,000	לא	6
אישה	40	100,000	כן	9
אישה	50	100,000	לא	19
אישה	50	100,000	כן	28
אישה	55	100,000	לא	28
אישה	55	100,000	כן	41

אין לראות באמור לעיל המלצה לביצוע פעולות ו/או ייעוץ פנסיוני ו/או שיווק פנסיוני מכל סוג שהוא. חוברת מידע זו מוצגת כשירות לאזרחי ישראל והינו למטרת ידיעה ולמידה בלבד. המידע מהווה תחליף לייעוץ המתחשב בנתונים ובצרכים המיוחדים של כל אדם. כל העושה שימוש כלשהו במידע זה, עושה זאת על אחריותו הבלעדית.

שאלות ובירורים

אני מזמינים אותך להדפיס את המדריך הזה ולרשום כאן כל שאלה או הערה שעלו לך בנושא פרישה מדומה, לטובת שיחת התכנון בחינם שנערוך בקרוב.

1.

2.

3.

4.
